O`ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O`RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

MIRZO ULUG`BEK NOMIDAGI O`ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI

RO`YXATGA OLINDI
BD 5230100408
"29" 06 2022 yil

TASDIQLAYMAN
Mirzo Ulug`bek nomidagi O`zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali kengashi raisi O. Turakulov
"__" ________ 202_ yil

«INVESTITSIYALAR»
FAN DASTURI

Bilim sohasi:	200000 -	Ijtimoiy soha, iqtisod va huquq
Ta'lim sohasi:	230000 -	Iqtisodiyot
Ta'lim yo'nalishi:	5230100 -	Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

Umumiy o'quv soati	120 soat	
Ma'ruza	30 soat	(6-semestr 30 soat)
Amaliy mashg'ulot	30 soat	(6-semestr 30 soat)
Mustaqil ta'lim	60 soat	(6-semestr 60 soat)

Fan dasturi Mirzo Ulug`bek nomidagi O`zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali Kengashining 202_-yil "__" __________dagi ____-sonli buyrug`i bilan tasdiqlangan.

Tuzuvchilar:

Y. Azimov - O'zMUJF, "Ijtimoiy va iqtisodiy fanlar" kafedrasi katta o'qituvchisi.
R. Xudoyorov - O'zMUJF, "Ijtimoiy va iqtisodiy fanlar" kafedrasi katta o'qituvchisi.

Taqrizchi:
R. Xidoyatov — JizPI "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasi dotsenti, iqtisod fanlari nomzodi.

Fan dasturi "Ijtimoiy va iqtisodiy fanlar" kafedrasining 202_-yil "___" ___________dagi ___-sonli yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet uslubiy Kengashiga muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri: ____________ B. Nosirov

Fan dasturi "Psixologiya" fakulteti uslubiy Kengashida muhokama etilgan va filial ilmiy-uslubiy Kengashiga muhokama uchun tavsiya qilingan (202_-yil "___" _________dagi ___ - sonli bayonnoma).

Fakultet uslubiy Kengashi raisi: ____________ N. Alimov

Fan dasturi filial ilmiy-uslubiy Kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (202_-yil "___" __________dagi ___ - sonli bayonnoma).

Filial ilmiy-uslubiy Kengashi raisi: ____________ R. Abduraxmanov

Fan/modul kodi IVSB304	O`quv yili 2022-2023	Semestr 6	ECTS – Kreditlar 4
Fan /modul turi Qo`shimcha	Ta’lim tili O`zbek		Xaftadagi dars soatlari 4

1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg’ulotlari	Mustaqil ta’lim	Jami yuklama
	Investitsiyalar	60	60	120

2.

I. FANNING MAZMUNI

Fanni o‘qitishdan maqsad – investitsiyalar fanining nazariy asoslari va tadqiqot usullari;

- Investitsiya tushunchasi va uning mohiyati;
- Investitsion jarayonning subyektlari va obyektlari;
- Investitsiya qarorlari va ishlab chiqilayotgan va rivojlanayotgan investitsiya faoliyati investitsiya bozorlari;
- Investorlar sinflari.
- Investitsion aktivlarning uch guruhi va ularning investitsion jozibadorligi kabi bilimlarga ega bo’ladi.

“Investitsiyalar” fanini o‘zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida *talaba*:

- investitsiyalar bo’yicha xorijiy ilmiy maktablarning nazariy qarashlari;
- iqtisodiyotga investitsiyalarini jalb qilish va boshqarishga bo’lgan yondashuvlar konsepsiyasi;
- iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilish va boshqarishning o’ziga xos xususiyatlari.
- milliy iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilish va boshqarishning me‘yoriy-huquqiy asoslari.
- investitsion faoliyatning moliyalashtirish manbalarining ahamiyati. Investitsion loyihalarni o'z mablag'lari hisobidan moliyalashtirish.
- investitsion loyihalarni davlat mablag'lari hisobidan moliyalashtirish. Investitsion loyihalarni kredit mablagiari hisobidan moliyalashtirish. Investitsion loyihalarni boshqa manbalar hisobiga moliyalashtirish ***ko’nikmalariga ega bo’lishi kerak***.

II. ASOSIY NAZARIY QISM (MA’RUZA MASHG’ULOTLARI)

1-mavzu. “Investitsiyalar” fanining predmeti, maqsadi va vazifalari.

		Investitsiyalar fanining o'rganish ob'ekti, boshqa fanlar ichida tutgan o'rni, iqtisodiyot sohasidagi mutaxassislarni tayerlashdagi roli. Investitsiyalar fanining asosiy tamoyillari va usullari. **2-mavzu. Investitsiya tushunchasi va uning mohiyati.** Investitsiya tushunchasi va uning mohiyati. Investitsion jarayonning subyektlari va obyektlari . **3-mavzu. Investorlar va investitsiya ob'ektlarining investitsion jozibadorligi** Investitsiya qarorlari va ishlab chiqilayotgan va rivojlanayotgan investitsiya faoliyati investitsiya bozorlari Investorlar sinflari. Investitsion aktivlarning uch guruhi va ularning investitsion jozibadorligi. **4-mavzu. Investitsion bozorlarda tahlilchilarning roli va investitsiya foydasini bashorat qilish usullari** Investitsion aktivlarni analitik qamrab olishning o'ziga xos xususiyatlari. Manfaatlar to'qnashuvi va prognoz sifati. Investitsion natijalarni bashorat qilish usullari. **5-mavzu. Iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilish va ularni boshqarishning nazariy-uslubiy asoslari** Iqtisodiyotga investitsiyalarini jalb qilish va boshqarishga bo'lgan yondashuvlar konsepsiyasi Iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilish va boshqarishning o'ziga xos xususiyatlari. Milliy iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilish va boshqarishning me'yoriy-huquqiy asoslari. **6-mavzu. Investitsion bozorni baholash va bashorat qilish.** Hududiy rivojlanishni prognozlashtirish, uning mazmuni va maqsadi. Investitsion jarayonning subyektlari va obyektlari. Investitsiyalarni prognozlashtirishning usulubiy yondashuvlari. **7-mavzu. Investitsion faoliyatni moliyalashtirish** Investitsion faoliyatning moliyalashtirish manbalarining ahamiyati. Investitsion loyihalarni boshqa manbalar hisobiga moliyalashtirish. **8-mavzu. Investitsiyaning iqtisodiy samaradorligini baholash uslublari** Investitsion loyihalar samaradorligini baholashning mohiyati.

Investitsion loyihalar samaradorligini baholashning usullari.

9-mavzu. Investitsion riskni baholash usullari

Risk tushunchasi va uning turlari. Investitsion riskni tadqiq qilishning matematik modellari.

10-mavzu. Investor xulq-atvorining, bozor infratuzilmasini qurishning aktivlar bahosidagi anomaliyalarga ta'siri.

Investor xatti-harakati haqida klassik tushunish. Axborotning kuchi va investitsiya aktivlari narxlarining shakllanishi. Noaniqlik holatida bozor xatti-harakatlarining qulay tahliliy farazlari. Bozor mikroektori nazariyasi.

11-mavzu. Respublika iqtisodiyotiga investitsiyalarni jalb qilish va ularni boshqarishning amaldagi holati va tahlili.

O'zbekistonda investitsion siyosat va davlat tomonidan boshqarishning hozirgi darajasi. Iqtisodiyotimizni rivojlantirishda ―O'zbekenergo aksiyadorlik jamiyatining investitsion faoliyati tahlili. O'zbekenergo aksiyadorlik jamiyatiga investitsiyalarni jalb qilish va ularni boshqarish uslublari tahlili.

12-mavzu. Davlat investitsiya dasturi.

O'zbekiston Respublikasi investitsiya dasturi. O'zbekistonda kapital qo'yilmalarni rejalashtirish. Investitsiya dasturini amalga oshirish ustidan nazorat.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo`yicha ko`rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlarda ma'ruzada bayon qilingan nazariy bilimlarni mustahkamlash, fan bo'yicha olingan bilimlarni kengaytirish va chuqurlashtirish, talabalarning ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borish va bilish qobiliyatlarini o'stirish, nazariy o'qitish jarayonida egallangan bilimlarning amaliyotga tadbiq etilishiga alohida e'tibor qaratiladi.

Tavsiya etilgan adabiyotlar ma'lumotlari yordamida mavzuga oid bilimlarni mustahkamlash va ko`nikmalar shakllnishiga erishish ko`zda tutiladi. Zamonaviy pedagogik texnologiyaning interfaol usullari yordamida o'tkazilgan seminar mashg'ulotlaridan asosiy maqsad – talabalarning faol ishlashi va mustaqil fikrlashi, o'zini

o‘zi baholash va boshqalarning fikrlarini hurmat qilish, mustaqil ishlash hamda guruhda ishlash ko‘nikmalarini shakllantirishdan iborat.

Amaliy mashg’ulotlar uchun tavsiya etilgan mavzular:

1-mavzu. “Investitsiyalar” fanining predmeti, maqsadi va vazifalari.
2-mavzu. Investitsiya tushunchasi va uning mohiyati.
3-mavzu. Investorlar va investitsiya ob'ektlarining investitsion jozibadorligi.
4-mavzu. Investitsion bozorlarda tahlilchilarning roli va investitsiya foydasini bashorat qilish usullari.
5-mavzu. Iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilish va ularni boshqarishning nazariy-uslubiy asoslari.
6-mavzu. Investitsion bozorni baholash va bashorat qilish.
7-mavzu. Investitsion faoliyatni moliyalashtirish.
8-mavzu. Investitsiyaning iqtisodiy samaradorligini baholash uslublari.
9-mavzu. Investitsion riskni baholash usullari.
10-mavzu. Investor xulq-atvorining, bozor infratuzilmasini qurishning aktivlar bahosidagi anomaliyalarga ta'siri.
11-mavzu. Respublika iqtisodiyotiga investitsiyalarni jalb qilish va ularni boshqarishning amaldagi holati va tahlili.
12-mavzu. Davlat investitsiya dasturi.

Amaliy mashgulotlar multimedia qurulmalari bilan jixozlangan auditoriyada bir akademik guruxga bir professor-o‘qituvchi tomonidan o‘tkazilishi zarur. Mashg‘ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o‘tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo‘llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar.

Mustaqil ta’lim ma’ruza, seminar(amaliy, laboratoriya) *(Izoh: o`quv reja asosida keltiriladi)* mashg‘ulotlariga tayyorgarlik ko‘rishdan tashqari fan dasturida ko‘rsatilmagan, ammo fan bo‘yicha talabaning bilim doirasini kengaytiruvchi qo‘shimcha mavzular doirasida berilgan topshiriqlarni o‘z ichiga oladi.

Mustaqil ta’lim quyidagi shakllarda tashkil etish tavsiya etiladi:

- mavzular ni normativ-huquqiy hujjatlar va o‘quv adabiyotlari yordamida mustaqil o‘zlashtirish;
- mavzular bo‘yicha referat tayyorlash;
- seminar va amaliy mashg‘ulotlarga tayyorgarlik ko‘rish;

		• ilmiy maqola va tezislarni tayyorlash; • fanning dolzarb muammolarini qamrab oluvchi loyihalar tayyorlash; • nazariy bilimlarni amaliyotda qo‘llash; • amaliyotdagi mavjud muammolarning yechimini topish; • o‘rganilayotgan mavzu bo‘yicha asosiy ilmiy adabiyotlarga annotatsiya yozish va boshqalar. Ta’lim jarayonida innovatsion texnologiyalarni, o‘qitishning interfaol usullarini qo‘llash talaba tomondan mustaqil tanlanadi. Talabalarning mustaqil ta’limini tashkil etish tizimli tarzda, ya’ni uzluksiz va uzviy ravishda amalga oshiriladi. Talaba olgan nazariy bilimini mustahkamlash, shu bilan birga navbatdagi yangi mavzuni puxta o‘zlashtirishi uchun mustaqil ravishda tayyorgarlik ko‘rishi kerak. **Mustaqil ish uchun tavsiya etilgan mavzular** 1. Ishlab chiqaruvchi kuchlarni joylashtirish nazariyalari. 2. Ishlab chiqaruvchi kuchlarni joylashtirish qonuniyatlari. 3. Ishlab chiqaruvchi kuchlarni joylashtirish va rivojlantirish bo’yicha xorijiy tajribalar. 4. O’zbekiston va uning hududlarini mineral xomashyo va tabiiy resurslari. 5. Fermerchilikning rivojlantirish omillari. 6. Fermerchilikni rivojlantirishning shart-sharoitlari. 7. Fermerchilikni davlat tomonidan qo’llab-quvvatlanishi. 8. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishning zarurati. 9. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish bo’yicha qonuniy hujjatlar majmuasi. 10. Kichik va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishning hududiy xususiyatlari. 11. Hududlarning tashqi iqtisodiy aloqalari. 12. Tashqi iqtisodiy aloqalarning va hamkorlikning asosiy shakllari va yo’nalishlari. 13. Hududlarning tashqi iqtisodiy aloqalari va eksportni ko’paytirish yo’llari. 14. Hududlarni ijtimoiy– iqtisodiy rivojlanishini tartibga solish. 15. Hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish imkoniyatlari.

3.	**Fan o`qitilishining natijalari.** Fan bo'yicha talabalarning bilim ko'nikma va malakalariga quyidagi talablar qo`yiladi: Talaba: - fanining predmeti, maqsadi va vazifalari; - fanning asosiy tushunchalari va ularning mohiyati;milliy va investitsiyalarning rivojlanish va tarkibiy tuzilishiga ta'sir etadigan omillar; - hududlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish indikatorlari va ularni guruhlashtirish;tabiiy va iqtisodiy salohiyat tushinchalari hamda ularning mazmun, mohiyati; - davlat hokimiyati va uning vakolatlarini turli pog'onalari o'rtasida taqsimlash tamoyillari; - hudud moliyaviy mablag'lari va ularning shakllanish xususiyatlari; - mahalliy byudjetning tushumlari va xarajatlari;hududiy boshqaruvning tashkiliy tuzilishi va tamoyillari haqida tasavvurga ega bo'lishi; - investitsiyalar fanining nazariy asoslari va tadqiqot usullari; - ishlab chiqarish kuchlarini joylashtirish qonuniyatlari va shakllari;ishlab chiqarish kuchlarini joylashtirish va rivojlantirishning tabiiy-tarixiy, hududiy va ijtimoiy-iqtisodiy omillari;mehnat taqsimoti, xalqaro iqtisodiy integrastiya, xalqaro iqtisodiy birlashmalar va transmilliy korporastiyalarning investitsiyalardagi roli;hududiy rivojlanishning yangi paradigma va konstepstiyalari ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.
4.	**Ta'lim texnologyailari metodlari.** o ma'ruzalar; o real vaziyatga asoslangan amaliy ishlarni bajarish; o esse, tezis va maqolalar yozish; o vaziyatli topshiriqlarni (keys-stadilar) yechish; o seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); o kichik guruhlarda ishlash; o loyiha ishi bajarish; o mustaqil ishlarni bajarish; o turli darajadagi testlarni yechish; o so'rov o'tkazish
5.	**Kreditlarni olish uchun talablar:**

	Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha yozma ishni topshirish.
6.	**Asosiy adabiyotlar.** 1. Karlibayeva Raya Xojabayevna. “Investitsiyani tashkil etish va moliyalashtirish” - T.: Cho'lpon nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2011. — 124 bet. 2. Инвестиции : учебник / Т. В. Теплова — М. : Издательство Юрайт ; ИД Юрайт, 2011. — 724 с. 3. Ведяпина В.Н. Региональная экономика. - М.: «ИНФРА», 2008. – 510 стр. 4. Yakubov I.O., Hakimov H.A. “Investitsiyalar”. O’quv-uslubiy majmua. T.: TDIU, 2016 yil 5. Rahimova M.R. Hudud va mahalliy xo’jalik iqtisodiyoti. O’quv qo’llanma. T.: O’zRYoUAJ, 2004. – 128 bet. 6. Rahimova M.R., Ishmuxamedov A.E. Investitsiyalar. Lotin alifbosida darslik. T .TDIU, 2010. 335 bet. 7. Soliev A. va boshqalar. O’zbekiston hududlari ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi. Monografiya T. “Mumtoz so’z” 2010. 100 bet. 8. Ishmuhamedov A.E., Djumayev Z.A, Jumayev Q. X. Makroiqtisodiyot: O'quv qo'llanma. T.: O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi Adabiyot jamg'armasi nashriyoti, 2005. -192 bet. **Qo‘shimcha adabiyotlar** 9. O’zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – T.: O’zbekiston, 2014.– 46 b. 10. Mirziyov Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo’lishi kerak. O’zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021 yil yakunlari O’zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so’zi gazetasi. 2021 yil 16 yanvarь, №11. 11. Абдураҳмонов Қ.Х., Абдуллаев О., Дадабоев Ш. “Региональная экономика и управление” Учебник. ТГЕУ 2007. 730 ст 12. Статистический ежегодник регионов Узбекистана. 2017. – Т.: Госкомстат Узбекистана. 2017. - 130 стр. Internet saytlari: 13. http:// www.gov.uz 14. http:// www.lex.uz

	15. http://www.mineconomy.uz. 16. http://www.mf.uz 17. http://www.stat.uz 18. http://www. soliq.uz 19. http://www.cbu.uz 20. http://www.wordbank.org. 21. http://www.ebrd.org.
7	Fan dasturi Mirzo Ulug'bek nomidagi O`zbekiston Milliy univearsiteti Jizzax filialining 202_ yil ___avgustdagi №__ sonli Kengashida tasdiqlangan
8	**Fan/modul uchun ma'sullar:** R. Xudoyorov – "Ijtimoiy va iqtisodiy fanlar" kafedrasi katta o'qituvchisi. Y. Azimov - "Ijtimoiy va iqtisodiy fanlar" kafedrasi katta o'qituvchisi.
9	**Taqrizchilar:** R. Xidoyatov –Jizzax politexnika instituti "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasi dosenti B. Muxtorov – O`zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali "Ijtimoiy va iqtisodiy fanlar" kafedrasi dotsenti vvb.